

22130125

LITHUANIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
LITUANO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

Be viršūnės

PAMAČIAU JĄ NE IŠ KARTO.

Ašėjau pasivaikščioti, visai nemanydamas, kad pamatysiu tai, ką pamačiau.

5 Stovi sau ažuolai, plačiai išsižergę daugiakojėmis šaknimis lyg kokie galiūnai – nē nebandyk pajudinti. Išraitę, išsukioję savo šakas, šakeles, išskėtę plačiai karpytą žalią kepurę, tvirtai įsodinę žemėn storą liemenį.

Ką ten audros, ką ten vėjai ažuolui! Na nulaužia kokią apsaususią šakelę, na suošina lapiją, na, numeta kokį netvirtai įsikibusį giliuką.

10 Maloniu aitriu spyglių ir sakų kvapu pasitinka eglės. Jos tokios panašios, tikros seserys, glaudžiasi viena prie kitos, atsargiai kelia minkštą, lankstų viršūnės daigą, neskubėdamos kruopščiai užtaisinėja savo smailus, nuolaidžius stogus – kad ir vanduo nulytų, ir įvairūs šapeliai nubyrėtų, kad voverė, nespėjusi įsikabinti, nuslystų. Ramiai, pilnos pasitikėjimo savimi, jos brandina storas skujas, o pribrendusias numėto čia pat, šalia, per daug nebesisielodamos.

Ašėjau į pušyną. Į šį pušyną pirmą kartą.

15 Ak, ir vėjavaikės tos pušys. Kur jos skuba? Kur jos taip nekantriai lipa, rioglina? Dangu nori pasiekti? Iš pat mažens jos kelia šakutes aukštyn, arčiau viršūnės, o jeigu ir išauga kokia šaka žemai per klaidą, tai nudžiovina, numeta ją ir vėl kyla visu spygliuotu vainiku, kyla... Užmiršta pušis net kamieno žievę pastorinti. Surambėja, sukietėja jinai tik apačioj, o jau viršuj – plonutė ruda plutelė, visai netvirtas rūbas, ir tas suskirdęs, atšokinėjęs. Nesvarbu jai, šelmei, niekas, – kad tik galvą aukščiau, kad tik liemuo grakštesnis.

20 Erdvu pušyne. Nori į žalias lubas pasižiūrėti – galvą užversk. Stovi tie ploni liemenys tiesūs kaip žvakės. Užtat kai vėjas papučia, suvirpa pušys iki pat samanų, sulinguoja. Rodos, visas miškas griūva čia į vieną, čia į kitą pusę.

25 Štai jau miško pakraštys. Atsargiai statau kojas, kad neužminčiau kokios skruzdės, tempiančios kiaušinį, vos ne už save didesnį, ar šapą savo tvirtovei. Dedu kojas, kur žemė sausa, tik rudais spygliais pabarstyta, kad nesutrypčiau uogienojų.

Paskui sustojęs pakeliu žvilgsnį aukštyn. Tik kodėl jis į šoną krypsta slysdamas pušų kamienais? Kodėl jie nešauna į padanges, kodėl kaip tiesios žvakės nestyro?

Rodos, visos pušys galvas nulenkusios. Ir ne tik galvas. Lyg kažkas būtų užmetęs ant kiekvienos viršūnės po virvę ir tempęs, kol visas laibas liemuo palinks.

30 Tie medžiai lyg žmonės, nešę sunkų kryžių ir nepajėgę atsitiesti.

Gal per aukštai pakilo? Ar per lieknas liemuo...

O gal labai stipri audra buvo? Su perkūniška perkūnija, su pašėlusiais žaibais ir dar bjauresniu viesulu.

35 Aš nemačiau tokios audros. Bet man pasidarė šalta. Pasistačiau apykaklę. Vis tiek šalta. Tada pajutau, kad vėjas pučia – į tą pačią pusę, kurion pušys palinkusios.

Ir staiga pasidarė aišku: audra ne tokia baisi buvo, o tiktai vėją atnešė, ne per daug stiprų, bet piktą, nuolatinį vėją iš vienos pusės, iš pamiškės. Gal ir iškentė audrą grakštuolės, bet nepajėgė su šituo piktu vėju galynėtis.

Vėl pakėliau akis aukštyn, ir aš pamačiau...

- 40 Šalia, visai šalia manęs rietėsi nebe jauna pušis, rietėsi kiton, priešingon pusėn! Kamienas išsilenkė lanku. Net lanku! Bet drąsiai atsistojo prieš vėją ir vėl kėlė viršūnę tiesiog į dangų. Ir tai buvo jau antra viršūnė. Pirmosios vietoje pilkavo atšerpetojusios skeveldros – užrandėjusi žaizda. Žemai, kaip visai nebūdinga pušims, į šonus skleidėsi dvi plačios šakos, ties kuriomis tvirtai kėlė aukštyn savo spyglių vainikėlius jaunos tiesios pušaitės.
- 45 Aš pagalvojau: jei būtų audra, aš atsistočiau greta pušies, išlinkusios lanku, greta pušies su antra viršūne ir dviem žaliomis, į šonus išskėstomis rankomis.

Icchokas Meras, *Stotelė vidukelėj* (2004)

2.

Iš žodžio istorijos

Nakty, išlikusioj po maro,
Prieš mėnesieną švytint naugei¹,
Tu gyvenai jau, žodi mano,
Žaliu rugiu patamsy augai.

5 Tu gyvenai už miesto grotų,
Kramsnodamas neseną laiką.
Reikėjo tau rylos, kad grotų,
Kepurėn krintant po kapeiką.

Reikėjo lūžių, mūšių, glušo²,
10 Kuris už grašį parsiduoda.
Kaip knygnešį pasieny mušė
Tave rugpjūčio naktį juodą,

Kad pamatytum, kur žvaigždynai,
„Aušros“ keliais į tamsią trobą...
15 Užmiršo Lietuvą medinę
Šilkuos paskendusį Europa.

Juoda tūta į tautą taikos.
Tačiau ir mes juk esam žmonės.
... Ir baltas tartum bulvės daigas
20 Iš žemės stiebiasi Maironis.

1986. IX. 29

Jonas Strielkūnas, *Tamsūs buvo žiedai* (1990)

¹ naugė: metalas

² glušo: kvailio